

FN-forbundets kommentarer til Lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om luftfart.

FN-forbundets tilgang til lovbestemmelser og lovændringer af ovennævnte karakter er baseret på det værdigrundlag, som er udtrykt i Verdenserklæringen om Menneskerettigheder og de efterfølgende uddybende menneskerettighedstraktater.

Verdenserklæringen beskriver en række frihedsrettigheder, herunder retten til privatliv, som myndighederne er forpligtiget til at respektere. Den understreger endvidere eksplicit i artikel 10, at "Enhver har under fuld ligeberettigelse krav på en retfærdig og *offentlig* behandling ved en uafhængig og upartisk domstol, når der skal træffes en afgørelse *med hensyn til hans rettigheder* og forpligtelser og *med hensyn til en hvilken som helst mod ham rettet strafferetslig anklage*". (FN-forbundets kursivering)

FN-forbundet lægger tillige stor vægt på en effektiv indsats mod terrorisme, da terrorhandlinger på en række områder truer grundlaget for staters og menneskers fredelige sameksistens.

Vi mener imidlertid ikke, at effektivitet opnås ved at gå på kompromis med retsprincipper, som det allerede skete med terrork pakken fra 2002, hvor det blev muligt at bruge *hemmelige* procedurer i forbindelse med ansøgning om asyl og statsborgerskab samt tiltale for terrorvirksomhed. Ligeledes er vi stærkt betænkelige ved at lægge f.eks. FN's terroristlister til grund for forvaltning, da organisationer og enkeltpersoner er opført på listerne uden mulighed for at få rimeligheden af dette retligt vurderet.

Overordnet set opfatter FN-forbundet de stillede lovforslag fra Justitsministeriet som tiltag, der vil skabe *yderligere* afstand mellem de menneskeretlige principper og de faktiske retsforhold i Danmark. Vi finder det ikke sandsynliggjort, end ikke godtgjort, at de foreslåede ændringer vil betyde en øget sikkerhed for den danske befolkning, hvorfor vi er meget betænkelige ved de foreslåede indskrænkninger af individets frihedsrettigheder. Det ligger uden for FN-forbundets kapacitet at knytte kommentarer til alle elementer i de fremlagte lovforslag, men forbundet tillader sig at pege på følgende forhold, som bør føre til genovervejelse.

FN-forbundet er især betænkeligt ved, at enhver myndighed, uanset arbejdsområder, skal være til *generel* rådighed for Efterretningstjenesterne og Politiet (forslagets § 110). Vi tillader os at erindre om, at en sådan tankegang var bærende i en række tidligere kommunistiske styreformere i Europa, hvis systemer FN-forbundet og de fleste andre i det danske samfund selvsagt stillede sig i opposition til.

FN-forbundet er ligeledes stærkt betænkelig ved at tillade telefonaflytning i forhold til person frem for konkrete telefonnumre. Aflytning ser vi som et meget kraftigt indgreb i den enkeltes rettigheder, og risikoen for at en udvidet tilladelse reelt vil indebære aflytning (uden konkret retskendelse) af en større personkreds i de enkelte sager, finder vi er i strid med retten til privatliv (forslagets § 783). Dette problem forstærkes af, at aflytning kan finde sted før retten har givet samtykke hertil.

I særdeleshed vil FN-forbundet udtale bekymring over forslaget om, at flyselskaber generelt skal stille passageroplysninger til rådighed for Efterretningstjenesterne, som gives en meget omfattende adgang til at følge flypassagerers færden. Efter vor opfattelse vil dette forslag for alvor bryde med princippet om, at så vidtgående informationsdeling skal baseres på *konkret* mistanke.

Vi vurderer, at forholdene i Danmark, med de stillede forslag, bevæger sig i den stik modsatte retning af de internationalt aftalte menneskeretslige frihedsprincipper, som Danmark på mange andre områder og i forhold til mange andre lande, arbejder stærkt for at beskytte. Uagtet at "overvågningssamfund" er et stærkt ord, må vi konstatere at de stillede lovforslag, i forlængelse af "terrorpakken" af maj 2002, bringer Danmark endnu et skridt i retning mod underminering af disse principper.

FN-forbundet har i mange år fulgt skiftende danske regeringers indsats for at forbedre retsforhold og retspleje over alt i verden. Danmark har kæmpet for, at borgerne i langt mindre grad end nu skal være genstand for myndigheders overvågning, og at de skal nyde fuld beskyttelse som retssubjekter. Et hovedsigte i Danmarks politik har været begrænsning af staters magtbeføjelser over for borgerne, men eftersom Danmark nu bevæger sig i stik modsat retning, vil den danske indsats i højere grad end tidligere kunne karakteriseres som dobbeltmoralisk og utroværdig, og dens gennemslagskraft vil svækkes.

FN-forbundet vurderer, at udvikling af stater og samfund i retning af åbenhed, demokrati og respekt for menneskerettigheder vil være forebyggende mod terrorisme og anden ekstremisme. Vi må derfor ud fra såvel et internationalt som et nationalt perspektiv kraftigt opfordre til en genovervejelse af de stillede forslag og ændringer af retsplejelov m.v.

På vegne af FN-forbundets bestyrelse
København, den 22. marts 2006

Bente Nielsen, landsformand